

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1910

Första Kammaren,

Nr 1.

Sedan i kraft af § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen Riksdagen sammankommit till lagtima möte här i hufvudstaden lördagen den 15 januari 1910, sammanträdde Riksdagens Första kammare i den uti Riksdagens hus för kammaren anordnade samlingsaal samma dag

Lördagen den 15 januari,

kl. 11 f. m.

Herr Wieselgren framträdde till talmansbordet och yttrade: Enligt 3:dje momentet 33 § i riksdagsordningen åligger det mig såsom den af kammarens ledamöter, hvilken bevisat största antalet riksdagar, att öppna kammarens förhandlingar, och gör jag det genom att önska samtliga ledamöter af kammaren välkomna.

Sedan herr ordföranden därefter intagit talmansplatsen tillkännagaf herr ordföranden, att han på grund af bestämmelsen i § 1 mom. 2 af kammarens ordningsstadga anmodat kansli-sekreteraren C. F. Vougt att, till dess sekreterare blifvit utsedd, föra kammarens protokoll äfvensom att herr ordföranden för tillfället anställt kanslibiträden och vaktbetjäning till erforderligt antal.

Upplästes och lades till handlingarna följande från kungl. justitiedepartementet ankomna

*Protokoll, hållet inför statsrådet och
chefen för justitiedepartementet den 14
januari 1910.*

I anledning af stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland de af Riksdagen valda fullmäktige i riksbanken och tre bland

fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning af riksdagsmannafullmakter, som jämlikt riksdagsordningens nämnda paragraf skall verkställas, innan årets lagtima Riksdag sammanträder; och infunno sig nu af fullmäktige i riksbanken herr vice ordföranden bland fullmäktige, filosofie doktorn H. R. Törnebladh, herrar Olof Jonsson och revisionssekreteraren C. Berg samt af fullmäktige i riksgäldskontoret herrar ordföranden bland fullmäktige, juris doktorn P. A. H. Cavalli, direktören V. L. Moll och landshöfdingen A. Hammarström.

Efter afslutandet af 1909 års lagtima riksdag hade till justitiedepartementet insändts 39 fullmakter för ledamöter af Riksdagens Första kammare.

Vid granskningen af dessa fullmakter anmärktes *dels* såsom afvikelser från hvad i 13 § lagen om val till Riksdagen stadgas om underskrift å fullmakt, att i 7 af de från landsting insända fullmakterna landstingets ordförande vid fullmaktens undertecknande angifvit, att fullmakten utfärdats å landstingets vägnar, samt att den från Skaraborgs läns landsting inkomna fullmakt för godsägaren Ivar Wijk å Domö, hvilken är landstingets ordförande, undertecknats af vice ordföranden i landstinget, *dels ock* att i en fullmakt skett den afvikelse från det i sagda paragraf föreskrifna formulär, att ordet »häri genom» utelämnats framför »befullmäktigad», men då berörda afvikelser icke syntes vara af beskaffenhet att därigenom meningen förändrades eller otydlighet föranleddes, ansågos dessa fullmakter i likhet med öfriga, om hvilka nu är fråga och mot hvilka anmärkning ej förekom, böra godkännas.

Protokoll öfver den verkställda granskningen jämte förteckning å de granskade fullmakterna skulle tillika med fullmakterna öfverlämnas till Första kammaren.

In fidem

Steno Stenberg.

Förteckning

å de ledamöter af Riksdagens *Första kammare*, för hvilka efter 1909 års lagtima riksdags afslutande fullmakter till justitiedepartementet inkommit.

Stockholm stad	1 f. d. justitierådet Johan Fredrik Ivar Afzelius;
»	2 lektorn Sixten von Friesen;
»	3 bankdirektören Knut Agathon Wallenberg;
»	4 direktören Emil Hammarlund;

Stockholms stad	5 grosshandlaren Oscar Mauritz Almgren;
»	6 generalkonsuln Edvard Fränkel;
»	7 direktören Oskar Eklund;
»	8 hofrättsrådet grefve Gustaf Pontus August von Rosen;
»	9 advokaten Eliel Löfgren;
Stockholms län	10 bruksdisponenten friherre Carl Joachim Beck-Friis;
Jönköpings län	11 kronofogden Carl Harder von Mentzer;
»	12 hofrättsrådet friherre Henrik Wrede;
»	13 godsägaren Karl Johan Alfred Gustafsson i Stensholm;
»	14 landssekreteraren grefve Jacob Wilhelm Spens;
»	15 bruksägaren Carl Emil Bernhard Spånberg i Norrahammar;
»	16 hofrättsrådet Karl Johan Ekman;
Kronobergs län	17 bruksägaren, vice häradehöfdingen Gustaf Herman af Petersens å Säfsjöström;
Gottlands län	18 häradehöfdingen Carl Theodor af Ekenstam;
»	19 kontraktsprosten August Sundblad;
Kristianstads län	20 landshöfdingen friherre Louis de Geer;
Hallands län	21 förste stadsfiskalen Lars Stendahl;
Göteborgs och Bohus län	22 bryggaren David Melcher Lyckholm;
Älfsborgs län	23 landtbrukaren Johan Johanson i Walared;
Skaraborgs län	24 godsägaren Ivar Wijk å Domö;
»	25 godsägaren grefve Nils Posse å Wreten;
Värmlands län	26 f. d. kaptenen friherre Henrik Conrad Falkenberg å Värmlands Säby;
Örebro län	27 f. d. ryttmästaren friherre Johan Theodor Gripenstedt å Bysta;
»	28 bankdirektören Jonas Henrik Reinhold C:son Kjellberg.
Västmanlands län	29 godsägaren grefve Malcolm Alexander Hugo Hamilton å Hedensberg;
»	30 professorn Samuel Clason i Lund;
»	31 godsägaren grefve Gustaf Erik Lewenhaupt å Geddeholm;
»	32 borgmästaren John Otto Karlsson i Västerås;
Kopparbergs län	33 förste provinsialläkaren Gustaf Windahl i Falun;
»	34 landtbrukaren Oscar August Eriksson i Björka;

Västernorrlands län	35 f. d. justitierådet Johannes Hellner;
Västerbottens län	36 häradshöfdingen Axel Herman Georg Rogberg;
»	37 disponenten Anders Åström;
»	38 landshöfdingen Henning Teodor Biörklund;
»	39 kyrkoherden Olof Richard Markgren.

Enligt § 2 i ordningsstadgan för kammaren anställdes upp-rop af kammarens ledamöter, hvarvid såsom frånvarande antecknades:

friherre *Fleming*,
 herr *Ekelund*,
 » *Åkerberg*,
 » *Säve*,
 friherre *Falkenberg*,
 herr *Ros*,
 » *Hellner*,
 » *Rogberg*,
 » *Berggren*.

Af ofvan upptagna, såsom frånvarande antecknade ledamöter hade herrar *Ros* och *Berggren* anmält förhinder, hvarjämte upp-lästes följande ingifna läkarbetyg:

Att ledamoten af Riksdagens Första kammare, bruksägaren herr *Gunnar Ekelund* för närvarande på grund af sjukdom är oförmögen att delta i kammarens förhandlingar, intygas.

Norrköping d. 14 jan. 1910.

Vilh. Lindvall.
 legit. läkare.

Att ledamoten af Riksdagens Första kammare, godsägaren *Knut Åkerberg* i följd af sjukdom (obturationsileus) är förhindrad för en tid att inställa sig vid instundande riksdag, intygas här-med på heder och samvete.

Länslasarettet i Falköping den 12 Jan. 1910.

Carl Schiller.
 Lasarettsläkare.

Att ledamoten af Första kammaren, f. d. lektorn *T. Säve*, i följd af en knäskada är förhindrad att infinna sig i kammaren vid instundande riksdags början, intygas,

Berlin den 12 jan. 1910.

Axel O:son Möller.
 Med. Doktor.

Att ledamoten af Riksdagens Första kammare, härads höfding *H. Rogberg*, som nyligen varit sjuk, är i behof af ytterligare någon tids hvila och därför på grund af den långa och ansträngande resan ej kan infinna sig under de första dagarne af inestundande riksdag, varder härmed på begäran intygadt.

Anäset den 11 januari 1910.

Em. Wildner.
Provinsiälläkare.

Hans excellens herr statsministern Lindman, som nu inträdde, erhöil på begäran ordet och yttrade:

Herr ålderspresident! Enligt nådigt förordnande får jag gifva Första kammaren del af innehållet af Kungl. Maj:ts öppna bref angående förordnande af talman och vice talman i Första kammaren vid innevarande års lagtima riksdag.

Härefter uppläste herr statsministern ifrågavarande kungl. bref, enligt hvilket förordnats till talman ledamoten af kammaren herr *Lundeborg* och till vice talman ledamoten af kammaren herr *Billing*.

Herr Wieselgren, som nu lämnade talmansplatsen, yttrade till herr talmannen:

Herr talman! Det är icke någon nyhet jag säger, då jag uttalar kammarens stora tillfredsställelse öfver det meddelande hans excellens herr statsministern nyss har gifvit oss. Vår tillgifvenhet och vår aktning för eder, herr talman, äro af gammalt datum, och de torde icke komma att förändras; men väl kommer den tacksamhetsskuld, i hvilken kammaren står till eder, att ökas med hvarje gång vi hafva den glädjen att se eder intaga denna plats.

Herr talmannen intog talmansplatsen och yttrade:

Mina herrar! Genom Hans Maj:t Konungens nådiga förtroende kallad att ånyo vara talman i Riksdagens Första kammare anhåller jag att till eder, mina herrar, få frambära min vördnadsfulla välkomsthälsning. Mätte våra blifvande arbeten lända till fäderneslandets sanna båtnad, lika visst som detta är målet för allas våra allvarliga sträfvanden! Med varm känsla häraf och med vördsam tack för den hälsning, som nyss genom herr ålderspresidenten blifvit mig ägnad, utbeder jag mig att vid utöfnungen af det mig gifna ansvarsfulla värfvet få vara omfattad af herrarnas välvilja och förtroende.

Her talmannen anmälde, att någon ansökning till sekreterarbefattningen hos kammaren icke inkommit, och hemställde, huruvida kammaren behagade genast företaga val af sekreterare.

Sedan denna hemställan besvarats med ja, företogs valet och befanns efter valförrättningens slut hafva blifvit till sekreterare utsedd kanslirådet A. von Krusenstjerna med samtliga afgifna, eller 134 röster.

Kanslirådet von Krusenstjerna fick nu företräde, underrättades att han blifvit af kammaren vald till sekreterare och öfvertog protokollsföringen.

In fidem
C. F. Vougt.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med Andra kammarens talman finge föreslå, det Första kammaren ville besluta att vid sitt sammanträde tisdagen den 18 innevarande månad företaga följande val, nämligen

dels af fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning,

dels af tre ledamöter för att deltaga i talmansöfverläggningarna, och

dels af två ledamöter att hafva inseende öfver Riksdagens kansli.

Detta förslag antogs.

Tillkännagafs, att Kungl. Maj:t genom offentliga anslag i nåder bjudit och kallat Riksdagens ledamöter att måndagen den 17 i denna månad kl. 11 f. m. infinna sig i slottskapellet samt efter förrättad gudstjänst begifva sig till rikssalen för att där inhämta hvad Kungl. Maj:t hade att meddela Riksdagen.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Berggren* till den 17 i denna månad.

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande öfverlämnats, bland annat, 148 inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning af dessa biljetter finge genom sekreteraren ske efter slutet af kammarens sammanträde denna dag, med iakttagande, att de för hvarje lands-

tingsområdes eller stads riksdagsmän afsedda biljetter utlämnades till områdets eller stadens äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Denna hemställan bifölls.

Kammaren åtskildes kl. 11,38 f. m.

In fidem

A. v. *Krusenstjerna.*

Måndagen den 17 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 10,30 f. m.

Herr *Ros* anmälde, att han den 15 i denna månad på aftonen anländt till Riksdagen.

Vidare anmälde friherre *Fleming* sin ankomst till Riksdagen.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Almström* till den 24 i denna månad.

Herr talmannen och kammarens ledamöter afgingo kl. 10,50 f. m. till slottskapellet, där riksdagspredikan hölls af kyrkoherden H. E. Hallberg. Efter gudstjänstens slut begaf kammaren sig till rikssalen, där äfven Andra kammaren infann sig.

Hans Maj:t Konungen kom tillstädes och öppnade Riksdagen med det i protokollsbihanget införda tal, hvarefter hans excellens herr statsministern Lindman uppläste Kungl. Maj:ts berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista lagtima Riksdags sammanträde sig tilldragit.

Herr talmannen framträdde därpå och yttrade:

Allernådigste Konung, Eders Majestät!

Riksdagens Första kammare, åter samlad till sitt viktiga värf, frambär inför Eders Kungl. Maj:t uttrycken af sin undersåtliga vördnad, sin trofasta tillgifvenhet.

Stora voro förhoppningarna, att den förbättring i världsmarknaden, som började skönjas under förra delen af det nyss flyktade året, skulle sträcka sitt välgörande inflytande äfven till svenskt näringslif, så mycket mera önskvärdt, som landets näringar under flera föregående år haft att kämpa med tryckande svårigheter af mångahanda slag. Men dessa förhoppningar blefvo ej förverkligade. Väl kända äro de skäl, som medverkade till, att vårt land icke allenast icke kunde göra sig till godo den inträdda ljusningen, utan äfven blef urständssatt att frambringa och omsätta den vanliga årsproduktionen af landets alster, hvilket haft till naturlig följd: minskade inkomster, minskad möjlighet såväl för den enskilde som för staten att i vanlig ordning bereda erforderliga medel för bestridande af nödvändiga utgifter.

Men då anledningarne till ett missförhållande, särskildt af så ingripande betydelse för statslifvet som det nu ifrågakvarande äro kända, ligger det vikt uppå att i möjligaste mån söka undanröja desamma, och skola därför de af Eders Kungl. Maj:t i sådant syfte bebadade lagförslagen säkerligen hälsas med glädje af alla dem inom vårt land, som i arbetsfrid och arbetsro se en af de viktigaste betingelserna för vårt lands lyckosamma utveckling och bestånd.

Om det ock kan anses rätt att i tider af lugn, och då statsinkomsterna äro goda, icke uppskjuta med framförandet af ändamål, som äro af betydelse för statslivets framgångsrika, jämna utveckling och för fäderneslandets säkerhet, så är det ock en plikt att i tider af tillbakagång söka, så långt sådant är möjligt, inskränka statens utgifter, dock med beaktande af att landets självständighet och trygghet ej äfventyras.

Det kraftiga framåtskridande, som vårt land under de senaste årtiondena mäktat åstadkomma på olika områden, samtidigt därmed att lefnadsvillkoren för betydande grupper af statens funktionärer kunnat förbättras, har medfört en år efter år sig ständigt ökande budget. Att budgeten för år 1911 likväl kunnat begränsas till och med under den för innevarande år gällande, är ägnadt att framkalla tillfredsställelse under nu rådande ekonomiska förhållanden.

Med en uppriktig önskan om lycka och välgång för Konung och Konungahus anhåller Första Kammaren att i Eders Kungl. Maj:ts ynnest och bevägenhet få vara innesluten.

Sedan Andra kammarens talman därefter i denna kammarens namn till Hans Maj:t Konungen framfört Andra kammarens undersåtliga vördnad, fingo talmännen hvardera mottaga ett exemplar af Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof, hvarefter ceremonien å rike-

salen afslutades och Första kammaren enligt beslut, fattadt före aftågandet från samlingsrummet, åtskildes vid återkomsten till riksdagshuset kl. 12,55 e. m.

In fidem
A. v. *Krusenstjerna*.

Tisdagen den 18 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Herrar *Hellner* och *Rogberg* anmälde, att de infunnit sig vid Riksdagen.

Företogs val af fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning; och befunnos, efter valförrättningens slut, därtill hafva blifvit utsedda:

herr Anderson, F. A.,.....	med 118 röster
» Billing	» 118 »
» Cavalli	» 118 »
» Åkerman	» 118 » .

Företogs val af tre ledamöter för att deltaga i talmansöfverläggningarna; och befunnos, efter valförrättningens slut, därtill hafva blifvit utsedda:

herr Afzelius	med 115 röster
» Trygger	» 115 »
friherre Åkerhielm.....	» 115 » .

Företogs val af två ledamöter för att hafva inseende öfver Riksdagens kansli; och befunnos, efter valförrättningens slut, därtill hafva blifvit utsedda:

herr Anderson, F. A.,.....	med 112 röster
» af Ekenstam	» 112 » .

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med Andra kammarens talman finge föreslå, det Första kammaren ville besluta, att företaga vid sammanträde, som komme att hållas fredagen den 21 i denna månad, val af ledamöter, och vid sammanträde påföljande dag val af suppleanter i de ständiga utskotten.

Detta förslag antogs.

Herr vice talmannen erhöll på begäran ordet och yttrade: Jag tillåter mig hemställa, att kammaren måtte besluta, att antalet suppleanter från denna kammare i de ständiga utskotten bestämmes till: i konstitutionsutskottet tio, i statsutskottet tolf, i bevillningsutskottet tio, i bankoutskottet åtta, i lagutskottet tio och i jordbruksutskottet åtta.

Denna hemställan bifölls.

Herr talmannen tillkännagaf, att det plenum, som skulle hållas nästa fredag, då val af ledamöter i de ständiga utskotten skulle anställas, komme att börja kl. 10 f. m.

Afgåfvos och bordlades följande motioner:

n:o 1, af herr *Jonsson*, om åvägabringande af lagändring i syfte att bereda större säkerhet för en bättre vård af och husbehållning med enskildas skogar; samt

n:o 2, af grefve *Wachtmeister*, *Axel*, angående årligt understöd åt änkan efter verkmästaren vid kronovarfvvet i Karlskrona Carl Johansson.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts nästlidne dag på rikssalen upplästa berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista lagtima Riksdags sammanträde sig tilldragit.

Föredrogs och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts under gårdagen på rikssalen öfverlämnade nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Riksdagens år 1909 församlade revisorers berättelser

- 1:o) om granskningen af riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning, samt
 - 2:o) angående riksbanken.
-

Föredrogs och hänvisades till lagutskottet justitieombudsmannens vid innevarande riksdag afgifna ämbetsberättelse.

Justerades fem protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att de under dagen bordlagda motionerna skulle sättas näst efter utskottsvalen på föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 12,42 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.
